

Nr 1.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 29 mars 1946 (nr 113) om tillfällig ökning av regeringsrådets antal.

Genom en den 30 december 1948 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 6, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 29 mars 1946 (nr 113) om tillfällig ökning av regeringsrådets antal.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 29 mars 1946 om tillfällig ökning av regeringsrådets antal skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

1 §.

Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall till och med *den 30 september 1949* eller, om särskilda förhållanden föranleda därtill, den tidigare dag som Kungl. Maj:t bestämmer utgöras av tio regeringsråd. Därefter skall antalet regeringsråd, i den mån så till följd av inträffade ledigheter kan ske, nedbringas till sju. En av regeringsrättens lagfarna ledamöter skall, enligt vad därom är särskilt stadgat, tjänstgöra i lagrådet.

Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall till och med *den 30 september 1952* eller, om särskilda förhållanden föranleda därtill, den tidigare dag som Kungl. Maj:t bestämmer utgöras av tio regeringsråd. Därefter skall antalet regeringsråd, i den mån så till följd av inträffade ledigheter kan ske, nedbringas till sju. En av regeringsrättens lagfarna ledamöter skall, enligt vad därom är särskilt stadgat, tjänstgöra i lagrådet.

I fråga om de skäl, som anförts till stöd för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Enligt 1 § lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall regeringsrätten utgöras av sju regeringsråd, av vilka dock en tjänstgör i lagrådet. Genom särskild lag den 29 mars 1946 om tillfällig ökning av regeringsrådets antal bestämdes emellertid, att regeringsrätten från och med den 1 oktober samma år skulle provisoriskt förstärkas, så att den komme att bestå av tio regeringsråd. Syftet härmed var att möjliggöra en avarbetning av föreliggande, alltför stora balans av oavgjorda mål. Då en sådan avarbetning beräknades kunna genomföras på jämförelsevis kort tid, har tillika i 1 § i lagen föreskrivits, att provisoriet skall äga bestånd till och med den 30 september 1949 eller, om särskilda förhållanden föranleda därtill, den tidigare dag som Kungl. Maj:t bestämmer. Därefter skall, i den mån så till följd av inträffade ledigheter kan ske, antalet regeringsråd åter minskas till sju.

För arbetets jämna gång i regeringsrätten bör alltid finnas en viss balans, som helst bör hållas vid omkring 1 000 mål. Detta var också möjligt under hela perioden 1933—1943, då antalet årligen inkommande mål genomsnittligt stannade vid ungefär 2 250. För 1944 och 1945 växte emellertid den årliga tillströmningen till drygt 3 000 mål, med påföljd att även balansen steg till 1 618 mål den 1 januari 1945 och 2 281 mål den 1 januari 1946. Ökningen föll i väsentlig mån på beskattningsmålen.

Trots förstärkningen av regeringsrättens arbetskrafter ha emellertid de balanserade målen i stället blivit flera än förut. Deras antal uppgick den 1 oktober 1946, då de nya regeringsråden trädde i tjänst, till 3 206. Enligt vad regeringsrätten upplyst kan det väntas, att den 1 januari 1949 kommer att föreligga en balans på omkring 3 800 mål.

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har vid lagrådsremissen anfört följande:

»Den lämnade redogörelsen ger vid handen, att syftet med den år 1946 vidtagna tillfälliga ökningen av regeringsrådets antal ej kan vinnas inom beräknad tid. Från regeringsrättens sida har ifrågasatts, att med hänsyn härtill domstolen skulle förstärkas med ytterligare en ledamot. En sådan anordning är jag emellertid icke beredd att tillstyrka. Å andra sidan bör tydligen någon minskning av ledamotsantalet icke äga rum, förrän balansen nedbringats till betydligt lägre nivå än för närvarande. Hur lång tid som kan åtgå härför är uppenbarligen svårt att på förhand beräkna. Någon mera väsentlig nedgång lär dock knappast kunna åstadkommas förrän tidigast om tre eller fyra år. Jag anser mig därför böra förordna, att provisoriet tills vidare förlänges till och med den 30 september 1952. Skulle erforderliga förutsättningar för en avveckling kunna åvägbringas redan dessförinnan, kan detta, såsom framgått av det förut anförda, beaktas av Kungl. Maj:t då ledighet uppkommer inom regeringsrätten.»

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att förevarande proposition, nr 6, måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 1 februari 1949.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Branting, Ahlqvist, Ewerlöf, Olofsson, Lindblom, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Lindgren och Ivar Nilzon; samt

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedlund i Östersund, Olsson i Mellerud, Werner, Lindberg, Johnsson i Stockholm, Landgren och Ljungberg.
